

Høgskolen i **Hedmark**

Campus Elverum
Institutt for idrett og aktiv helse

Karl-Fredrik Velle

Hva er motivasjonen til å drive med fotballdømming blant et utvalg fotballdommere?

What is the motivation to refereeing football amongst a selection of football referees?

Bachelor i idrett – spesialisering i trenerrollen 2009

Bacheloroppgave/fordypningsarbeid

2012

Samtykker til utlån hos biblioteket:

JA

NEI

Sammendrag

Formålet med denne oppgaven har vært å belyse hva som er motivasjonen til å drive med fotballdommeryrket for et utvalg fotballdommere.

Oppgavens problemstilling:

Hva er motivasjonen til å drive med fotballdømming blant et utvalg fotballdommere?

Mitt ønske har vært å belyse hva som er motivasjonen til å drive med fotballdommeryrket. Ved dette har jeg ønsket å få et dypere innblikk i hva hver enkelt dommer i oppgaven tenker om sin egen motivasjon, og hvordan de bruker motivasjonen til å drive med dommeryrket.

I teorikapittelet belyser jeg hvordan hver enkelt dommer i oppgaven oppfyller de grunnleggende behovene i self-determination theory til å drive med dommeryrket. Hver dommer i oppgaven har dømt fotball i over fem år, og det har da vært lettere for meg å belyse hvordan hver enkelt dommer i oppgaven motiverer seg.

I oppgaven finner jeg at alle de utvalgte dommerne tilfredsstiller de grunnleggende behovene, men på forskjellige måter. Dommerne har opplevd både medgang og motgang, og dette har vært synonymt med resultatene. Dommerne har gjennom å opplevd motgang fått muligheten til å utfordre og styrke seg selv. Dette, sammen med at det er viktig for dem å føle seg kompetent, gjør at hver dommer i oppgaven svært autonom.

Nøkkelord: Fotballdommer, grunnleggende behov, self-determination theory og selvbestemmelsekontinuum.

Innhold

Sammendrag.....	1
Innhold	2
Forord.....	3
1. Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
2. Problemstilling	6
3. Teoretisk tilnærming	7
3.1 Dommerrollen	7
3.2 Indre motivasjon.....	7
3.3 Ytre motivasjon	7
3.4 Self determination theory – Selvbestemmelseteorien	8
3.5 De grunnleggende behovene i self determination theory	10
3.6 Hvordan blir dommerens indre motivasjon påvirket?	11
4. Metode.....	12
4.1 Valg av metode.....	12
4.2 Kvalitativ forskningsmetode	12
4.3 Kvalitativt intervju som metode	13
4.4 Sterke og svake sider ved bruk av kvalitativ metode	14
4.5 Bakgrunn og utvelgelse av informanter	14
4.6 Intervjuene.....	16
4.7 Analyse.....	17
4.8 Validitet og reliabilitet.....	18
5. Resultat og drøfting	19
5.1 Amotivation.....	19
5.2 Extrinsic motivation	20
5.3 Intrinsic motivation	26
6. Sammenfattende oppsummering	31
Referanser.....	34
Vedlegg	35

Forord

Jeg vil først benytte anledningen og takke min veileder Trude Nordli Teksum; Trude, jeg setter stor pris på din faginsikt og dine konstruktive tilbakemeldinger. Gjennom hele prosessen har du vært ved min side, og uten din hjelp og ditt positive vesen hadde ikke oppgaven blitt slik den har blitt.

Jeg vil takke deg for å komme med forslag som har hjulpet meg og at du har vært tålmodig med tanke på dysleksien min.

En stor takk til:

- Indre Østland fotballkrets for støtten jeg har fått underveis.
- Alle dommerkollegaer som har hjulpet meg med å finne passende informanter og støtten jeg har fått underveis. Dere alle er fantastiske.
- Medstudenter ved Høgskolen i Hedmark, Campus Elverum for tre fantastiske år og mange artige og faglige diskusjoner. Jeg kommer til å savne dere alle.
- Ansatte på biblioteket ved Høgskolen i Hedmark, Campus Elverum for hjelp med litteratur.

Til slutt vil jeg takke mine aller nærmeste og det kjæreste jeg har. Ranveig og Ole Ivar, tusen takk for at dere er de foreldrene man kan ønske seg. Uten deres støtte og faglige kompetanse hadde jeg ikke kunne utrettet det som jeg har utrettet. Takk for stor forståelse og tålmodighet gjennom hele arbeidet med oppgaven. En siste takk vil jeg gi til mine to fantastiske søstre, Sunniva og Alexandria. Uten støtten fra hele familien hadde ikke dette arbeidet blitt som det har blitt. Tusen takk, jeg er veldig glad i dere alle sammen.

Nå blir det sol og varme i Zimbabwe med mye idrett og glede.

Elverum mai, 2012

Karl-Fredrik Velle

1. Innledning

En fotballdommer har ansvar for at fotballkamper blir gjennomført i forhold til regler og retningslinjer satt av det internasjonale fotballforbundet og det nasjonale fotballforbundet. Fotballdommere blir målt opp mot hverandre på bakgrunn av prestasjoner og hvordan dommeren håndterer situasjoner i kamper. Dette gjør at fotballdommere får en svært sentral rolle en fotballkamp. I denne bacheloroppgaven tar jeg for meg fotballdommes motivasjon og drivkraft i forhold hver enkelt dommers syn på dommeryrket.

Jeg har undersøkt hvordan fotballdommeren opplever sin egen motivasjon inn mot fotballdommeryrket og hvordan ytre faktorer er med på å påvirke dommerens egen motivasjon.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Min interesse for dette forskningsfeltet skyldes i stor grad at jeg selv alltid har drevet med idrett, og spesielt fotball, hvor jeg selv har vært med som spiller, trener og dommer. Min egen bakgrunn som fotballdommer har påvirket denne bacheloroppgaven, og jeg vil derfor si litt om min fotballdommerkarriere.

Mine første år med fotballen vart brukt til å spille fotball, men som 13-åring gjennomførte jeg mitt første klubbdommerkurs og dømte kamper lokalt i klubben. Som 16-åring gjennomførte jeg rekrutteringsdommerkurset og startet da med å dømme kamper på krets nivå. Det året jeg fylte 17 år startet jeg som fotballtrener for min barndomsklubb Van Kam FK. Frem til jeg var 19 år kombinerte jeg det å være spiller, trener og dommer, men tok et valg og valgte å droppe spillerrollen og kun satse som dommer og trener. Grunnen til at jeg ville være trener var fordi jeg følte at jeg fikk muligheten til å utvikle meg som person samtidig som jeg fikk muligheten til å bidra på flere forskjellige nivåer innad i fotballen.

Min fotballdommerkarriere startet med dømming på aldersbestemt nivå våren 2006. Jeg har siden 2006 opplevd en stor fremgang i min dommerkarriere, og har opplevd opprykk til 3. divisjon senior herre som hoveddommer, og til 2. divisjon senior herrer som assistentdommer. I sesongen 2011 hadde jeg noen dårlige prestasjoner og er i dag dommer i 4. divisjon senior herrer.

I forhold til temaet for denne oppgaven viser dette at jeg selv har behov for motivasjon for å drive med fotballdømming, og jeg kan sette meg inn i hvordan andre dommere tenker om sin egen motivasjon og hvordan de bruker den til å fortsette som dommere.

For meg har både suksessen og motgangen vært sentrale momenter i min erfaringsstige som dommer, og erfaringen jeg har referert til ovenfor, har vært med på å forme meg til den dommeren og personen jeg er i dag. Dette er også med på å gi meg en bakgrunn for min forståelse når jeg forsker på dette temaet.

Det å være fotballdommer i dagens fotballverden er en utsatt posisjon og en tøff oppgave, noe de fleste som driver med dommeryrket kan bekrefte. Det er tøft om plassene og alle får dessverre ikke muligheten til å bli nasjonale eller internasjonale dommere, men de aller fleste får muligheten til å prøve seg på et nivå som tilfredsstillende hans/hennes behov. Selvsagt er det dommere i Norge som mener de er gode nok for å dømme på et høyere nivå, men utvelgelsen av hvem som får lov til det tas av dommerutviklere og/eller komiteer i kretser som mener at den enkelte dommeren har de kvalitetene som skal til for å håndtere regler og retningslinjer på det nivået som skal spilles. Fotballdømming handler ikke bare om hvor god du er teoretisk, men som dommer skal man og kunne tilfredsstille krav som fysikk, lederegenskaper, kommunikasjon, samarbeid osv. Blir ikke dette oppfylt av den enkelte dommeren er mulighetene for opprykk svært små. Dommeryrket har for meg og mange andre vært med på å utvikle oss over de gitte kravene, og gitt oss muligheten til å prøve oss på et høyere nivå. Det er åpenbart ikke tilstrekkelig ballast å kun flyte på de teoretiske egenskapene (NFF, s.a.)

2. Problemstilling

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for valg av problemstilling, hvilke momenter dette innebærer og hva jeg ønsker å belyse i denne bacheloroppgaven.

Fotballdommere blir stilt overfor mange og forskjellige typer utfordringer i løpet av en sesong eller en enkelt kamp. I mange tilfeller er dette utfordringer skapt av spillere, trenere og tilskuere, men også fra dommerutviklere (nasjonalt og krets nivå), komiteer, veiledere, kollegaer og seg selv. Selve kampen skal dømmes, spillerne skal behandles likt og en dommer skal håndheve kampen i forhold til regler og retningslinjer. I de fleste kamper går dette bra, men i enkelte kamper er dommere uheldige og bommer på situasjoner, noe som kan få konsekvenser for lag eller enkelte spillere. I et verst tenkelig scenario kan en dommers avgjørelse medføre til at et lag rykker ned, ikke rykker opp, eller hindrer laget i fra å vinne en finale. På bakgrunn av dette stilles det da store krav til dommernes prestasjoner, og dette er igjen med på å påvirke dommerens motivasjon for dommeryrket (MacMahon, Helsen, Starkes og Weston, 2007)

På bakgrunn av dette har jeg endt opp med følgende problemstilling:

Hva er motivasjonen til å drive med fotballdømming blant et utvalg fotballdommere?

Jeg ønsker å få frem hva som motiverer fotballdommere til å drive med fotballdømming.

3. Teoretisk tilnærming

I dette kapitlet vil jeg presentere teori som er relevant i forhold til den valgte problemstillingen.

3.1 Dommerrollen

Å prestere som dommer i konkurranser krever mye av utøveren både fysisk og mentalt. En dommer må takle presset som blir skapt i situasjoner under kamp, han må regulere spenningen, samt ha tro på egne ferdigheter. Dette kan være noen faktorer som skiller gode prestasjoner fra dårlige. Relasjonene som er mellom følelser og prestasjoner kan være med på å forklare hvorfor dårlige prestasjoner oppstår, og hvorfor enkelte utøvere ikke klarer å prestere på sitt beste under press i konkurransesituasjoner (Baldwin, 2008).

I følge MacMahon, Helsen, Starkes og Weston (2007) stilles det store krav både på bredde- og toppnivå til fotballdommere i dagens fotballsamfunn. Som kamplleder har dommeren plikter og ansvar for å lede kampen på riktig og rettferdig måte. Norges Fotballforbund krever at dommeren skal være i god form, kjenne regelverket, ha en god fotballforståelse, og samt opptre upartisk (NFF s.a.). På bakgrunn av dette må det ikke glemmes at fotballdommere er mennesker og fotballdømmingen innebærer bruk av skjønn. Fotballdommeren som menneske gjør feil, og det skal være rom for feil. Dette tilfører fotballen en grad av uforutsigbarhet og spenning, noe som er med på å gjøre fotballen til det den er (MacMahon m.fl., 2007)

3.2 Indre motivasjon

I følge Duda & Treasure (2010) er indre motivasjon den naturlige motivasjonen som styres av personen selv. Det kan sies at indre motivasjon er styrt av interesse for det personen holder på med. Betegnelsene naturlig motivasjon og saksmotivering er med på å styre den indre motivasjonen (Duda & Treasure, 2010). Jeg mener at personer som for eksempel driver med fotballdommeryrket, bruker den indre motivasjonen til å drive med dømming, siden de selv mener det er meningsfylt.

3.3 Ytre motivasjon

I motsetning til indre motivasjon som er styrt av egne interesser, er ytre motivasjon iveren etter å oppnå belønning eller et mål. (Duda & Treasure, 2010) For eksempel kan ytre motivasjon ses i sammenheng med en fotballdommers mål om å dømme på et høyere nivå, og dermed få en måloppnåelse når han lykkes med det. Det å få "skryt" i media eller fra utøvere/trenere, kan også være med på å påvirke den ytre motivasjonen, noe som igjen skaper en indre motivasjon.

I følge Deci & Ryan (1985) viser kontinuumet hvordan den ytre- og indre motivasjonen til utøveren er med på å fremskaffe selvbestemmelse. De tre forskjellige typene for motivasjon er:

- Amotivation, ikke selvbestemmelse, som for eksempel ”vet ikke hvorfor en deltar i idrett”.
- Extrinsic motivation, som går over forskjellige stadier og er med å bestemme selvbestemmelsen til utøveren, som for eksempel; penger, ytre krav, skyldfølelse og ”viktig for meg”.
- Intrinsic motivation, utøveren er selvbestemt, og styres av indre glede.

I disse tre typene for motivasjon finnes det forskjellige typer regulering som er med på å bestemme hvor utøveren blir plassert på kontinuumet.

Først på selvbestemmelsekontinuumet er dommerne som er preget av amotivation (umotivert). Dette er dommere som ikke finner gleden med å drive med dommeryrket, og finner ikke et personlig engasjement til drive med det. De finner heller ingen ytre (eller indre) grunner til å drive med dommeryrket. Umotiverte fotballdommere er ikke lenger sikre på hvorfor de driver med dømming, og finner ikke motivasjon til å gjøre det heller. Det betyr da at dommeren ikke er regulert, og tilfredsstillter da ikke de grunnleggende behovene (Deci & Ryan, 1985).

Neste steg på kontinuumet brer seg utover tre former for ytre motivasjon. Steget starter med å være ytre regulert gjennom å være lite autonom. I dette tilfellet omhandler adferden til dommeren om å tilfredsstille andre eller oppnå belønninger gjennom dommeryrket. For eksempel kan dette være penger dommeren tjener, eller opprykk til høyere divisjoner (Deci & Ryan, 1985). Den andre reguleringen i dommerens ytre motivasjon er den mentale selvfølelsen dommeren har. Denne reguleringen omhandler dommerens selvfølelse og samvittighet og kan betegnes med at dommeren føler at de må drive med dommeryrket fordi dommeren må gjøre det. Denne typen regulering er en ekstern ytre motivasjon fordi den bare erstatter den eksterne kilden av kontroll, og kontrollerer ikke dommerens indre motivasjon. Dette kan understrekes med utsagnet ”jeg dømmer kvinnefotball bare fordi jeg føler at jeg må. Ved å ikke gjøre det vil jeg skuffe dommersjefen.” (Deci & Ryan, 1985). Den siste reguleringen i dommerens ytre motivasjon er den identifiserte reguleringen. Adferden til dommeren blir gjort av dommerens egne handlinger, men handlingene dommeren benytter seg av blir brukt til å få et resultat. Selv om dommerens handlinger viser at dommeren er ute

etter et resultat er dommerens adferd lystbetont. For eksempel velger dommeren å trene knall hardt på å bedre kondisjonen sin i oppbygningen til sesongen for å få muligheten til opprykk (resultat) , selv om treningen er svært krevende og ubehagelig (Deci & Ryan, 1985).

Når en dommer er styrt av ytre motivasjon og dens reguleringer vil dommeren ikke oppnå de grunnleggende behovene, og dermed ikke oppnå selvbestemmelse (Deci & Ryan, 1985).

På den motsatte enden av kontinuumet finne vi den klassiske tilstanden av indre motivasjon der dommeren driver med dommeryrket på grunn av en indre glede. Dommerne som styres av en indre glede er svært autonome og representerer de typiske tilstandene av å være selvbestemt. En dommer som er svært autonom og styres av indre glede for dommeryrket oppnår de grunnleggende behovene, og det er ingen eksterne faktorer som styrer dommerens motivasjon (Deci & Ryan, 1985).

3.5 De grunnleggende behovene i self determination theory

De grunnleggende antagelsene av SDT er at individ som frivillig deltar i en aktivitet vil oppleve mer positive konsekvenser enn de som er mindre autonome. I hvilken grad en utøver har mer eller mindre selvbestemte årsaker til å delta i idrett er avhengige av hans grad av tilfredsstillelse av grunnleggende behov. I følge Deci & Ryan (1985) er dette kildene til grunnleggende behov:

- Behov for å føle seg kompetent.
- Behov for å føle seg autonom.
- Behov for å føle samhørighet med andre.

I følge Deci & Ryan (1985) har en idrettsutøver selvbestemte grunner for å engasjere seg i idrett, dette er avhengig av utøverens grad av tilfredsstillelse av de grunnleggende behovene. Mer spesifikt handler dette om alle mennesker, om du er idrettsutøver eller ikke. Alle mennesker har behovet for å føle seg kompetent (for eksempel, føler behovet for å samhandle effektivt med omgivelsene), autonome (for eksempel, vi oppfatter og handler i henhold til vår egen vilje og har muligheter og valg) og føle tilhørighet med andre (for eksempel, se relasjoner med andre mennesker som kan være støttende og respektfull) innenfor vår egne krav (Deci & Ryan, 1985).

Når utøveren når disse behovene er det forventet å se større grad av selvbestemmelse, investering og velvære. Dette er med på å oppfylle behovene for kompetanse, samhørighet og

autonomi, som igjen er med på å påvirke utøverens psykologiske, følelsesmessige og fysiske helse, i tillegg til å påvirke kvaliteten til utøverens motivasjon. (Deci & Ryan, 1985)

3.6 Hvordan blir dommerens indre motivasjon påvirket?

I SDT er det mange forskjellige faktorer som kan påvirke den ytre motivasjonen. Dette kalles ytre belønning (Deci & Ryan, 1985). Skal man se på dette fra et dommers perspektiv er dette:

- Ros fra veileder
- Ros fra dommerutvikler
- Gode karakterer
- Opprykk
- Berømmelse
- Status

Disse formene for ytre belønning kan påvirke dommeren, men bruker man SDT vil man trolig kunne finne kilder til indre motivasjon med tanke på hvorfor dommeren skal dømme fotball. (Deci & Ryan, 1985)

I følge Deci & Ryan (1985) er det tre kilder til indre motivasjon:

- Den vedvarende læringen som idretten tilbyr.
- Muligheten for personlig mestring og gjennomføring.
- Muligheten til å oppleve gode følelser eller gode øyeblikk.

Deci & Ryan (1985) mener at ytre belønning kan minske indre motivasjon. Dette grunnlegges med at mennesker ser på ytre belønning som en kontrollerende effekt, og er da bare ute etter status, berømmelse, gode karakterer og opprykk, og dette kan være ødeleggende for den indre motivasjonen. Men ytre belønning kan også ha en informerende effekt, og dermed være med på å fremme indre motivasjon. For at en dommer skal bruke den ytre belønningen til å fremme sin egen indre motivasjon er han avhenger av hvilket nivå han er på selvbestemmelsekontinuumet. Også de sosiale kontekstene som styres av veiledere, dommerutvikler, kolleger og familie kan være med på å bestemme betydningen av ytre belønning. Sammen med dette har det blitt vist at i idrettssammenhenger som i liten grad støtter autonomi, er det større sannsynlighet for at belønning oppfattes som kontrollerende (Deci & Ryan, 1985).

4. Metode

I dette kapitlet vil jeg begrunne mitt valg av metode. Deretter vil jeg ta for meg metodene jeg benytter meg av i bacheloroppgaven. Videre vil jeg beskrive min rolle i forskningen og mine refleksjoner rundt dette. Til slutt vil jeg gjøre rede for valg av informanter og hvordan jeg har analysert den innsamlede informasjon.

4.1 Valg av metode

Begrepet metode representerer en tenkning om hvordan man kan nå et gitt mål, hvilken eller hvile metoder som gir best mulighet for å besvare spørsmålet som stilles (Thagaard, 2002).

I denne bacheloroppgaven ønsker jeg å gå i dybden på et utvalg dommeres syn på motivasjon. Jeg ønsker å belyse hva som er motivasjonen og drivkraften til at en fotballdommer driver med fotballdommeryrket ved å dele sine erfaringer og opplevelser i denne oppgaven.

4.2 Kvalitativ forskningsmetode

Kvalitativ forskning er en metode som har sin tradisjon i samfunnsvitenskapen hvor forskeren er avhengig av å studere mennesket i deres naturlige miljø og samhandle med personer ut i fra deres eget språk og handlinger. Forskningsmetoden blir da et redskap og en fremgangsmåte for å løse problemer og komme frem til nye svar (Thagaard, 2002).

Det vitenskapelige grunnlaget for kvalitativ metode er forskers refleksjoner rundt dataens meningsinnhold. Dette er viktig i det avsluttende stadiet av forskningsprosessen. Forskning skal gjennomføres systematisk og det skal ha et vitenskaplig fundament. Forståelsen av den innsamlede data utvikles gjennom hele forskningsprosessen og dette må ses i sammenheng med hvilken forståelse forskeren tar med seg inn i prosjektet (Thagaard, 2002).

Kvalitative undersøkelser har tradisjonelt hatt en induktiv tilnærming, det vil si at det teoretiske perspektivet blir utviklet på grunnlag av analysen av dataen. Men en kvalitativ undersøkelse kan også ha en deduktiv tilnærming ved at forskeren tar utgangspunkt i hypoteser fra tidligere teorier. I de fleste studier kan forskningsprosessen veksle mellom å bruke induktiv og deduktiv tilnærming. Dette vil si at forskeren veksler mellom inspeksjon av data og utvikling av overordnede teoretiske perspektiver (Thagaard, 2002). På bakgrunn av dette har jeg valgt en deduktiv tilnærming fordi dette vil gi meg et fyldig resultat av min problemstilling.

Valget av en kvalitativ metode gjør det mulig for meg å komme i dybden på hva hver enkelts dommer motivasjon for å drive med dommeryrket er. Spesielt vil jeg kunne gjennom en

deduktiv tilnærming bruke teori for å belyse hvordan en dommer bruker forskjellige faktorer til å motivere seg selv. Den enkelte dommer vil kunne ytre sine meninger, refleksjoner og hvordan dommeren selv opplever utfordringene som blir skapt for dommeryrket.

4.3 Kvalitativt intervju som metode

Jeg ønsker å bli kjent med dommernes erfaringer, tanker, følelser og opplevelser. Da er valget av intervju som verktøy noe som gir meg et godt grunnlag til å få svar på min problemstilling. Som oppgaveskriver har jeg prøvd å legge opp til at de sentrale temaene i intervjuet skal belyse problemstillingen på en fyldig måte. Det intervjuobjektet forteller om i intervjuet vil være tanker og erfaringer den enkelte dommer har om sin egen motivasjon, og vil bli gjengitt i resultatkapittelet. (Thagaard, 2002). Kvalitativt intervju som metode kan utformes på forskjellige måter, men det er opptil hver enkelt intervjuer hvordan man skal gå i dyden for å få svar på sine spørsmål. Hovedmålet med intervjuet er å belyse intervjuobjektets opplevelse, livsverdi, tanker, erfaringer og følelser. På bakgrunn av dette vil intervjuer kunne få svar på sin problemstilling (Kvale, 1997).

Som oppgaveforfatter ønsket jeg å gjennomføre intervjuene med hver enkelt dommer over en kort periode. Dette ønsket jeg å gjøre fordi jeg da ville kunne dra sammenhenger fra de forskjellige dommerne opp mot hvert intervju. Selve intervjuene vart gjort mer som en samtale enn i et formelt spørsmål/svar intervju. Dette ville jeg gjøre fordi jeg da ville få de beste svarene fra hver dommer. Selve hensikten med intervjuene var å skape en sosial atmosfære som bar preg av en hyggelig samtale mellom to venner som her var en samtale mellom intervjuer og intervjuobjekt. Det skulle også være en mulighet for at intervjuobjekt kom innom temaer som intervjuer ikke hadde tenkt på i forkant, og på bakgrunn av dette var jeg interessert i at intervjuene skulle gjennomføres over en kort periode.

Alle intervjuene av dommerne vart gjort ansikt til ansikt, noe som var selve hensikten for å skape en hyggelig sosial atmosfære. Dette følte jeg som en meget god måte å gjennomføre intervjuene på. Kanskje kan min tilstedeværelse under intervjuene kan ha redusert noen av informantenes svar, men jeg tror at dette ikke er tilfelle i min oppgave. I mine intervjuer brukte jeg en intervjuguide (se vedlegg nr. 1) som var strukturert, men det var rom for at det kunne komme oppfølgings- og tilleggsspørsmål. Alle spørsmålene jeg hadde utformet var med utgangspunkt i problemstillingen og forankret i teorien. Det var en tenkt rekkefølge på spørsmålene, men rekkefølgen var ikke låst og kunne endres underveis med tanke på hvordan intervjuobjekt ordla og svaret for seg. På bakgrunn av dette vart det forskjell på hvilken

rekkefølge jeg kom inn på de ulike temaene i intervjuene, og på denne måte kunne dommeren få muligheten til å styre sine fortellinger selv og fortsatt få frem de opplysningene jeg var ute etter (Thagaard, 2002). Dette gjorde at jeg som oppgaveforfatter kunne følge dommerens fortelling, men likevel sørge for at jeg fikk svar på de temaene jeg var ute etter (Ibid.).

4.4 Sterke og svake sider ved bruk av kvalitativ metode

Å bruke en kvalitativ metode har både sterke og svake sider. En av de store styrkene ved å bruke denne metoden er åpenhet. Jeg som intervjuer tvinger ikke informantene inn i faste spørsmål der informanten er låst til å gi et svar. Derimot gir jeg informanten mulighet til å reflektere over hva informanten vil svare. Åpenheten ved bruk av kvalitativ metode gir en mer fyldig nyanse i den innsamlede dataen ved at informanten gir sin egen forståelse av et forhold ved hjelp av egne meninger og egne ord (Kvale, 1997). Andre fordeler ved bruk en kvalitativ metode er nærheten som blir mellom informanten og meg som intervjuer. Jeg kan komme under huden på informanten ved hjelp av gode spørsmål. Dette kan da få frem gode og gjennomtenkte svar og synspunkter fra informanten (Kvale, 1997).

Selvsagt kan begge de nevnte sterke sidene også være svakheter. Åpenheten mellom informanten og meg kan føre til tolkingen av den innsamlede dataen kan bli vanskelig. Dette på bakgrunn av dataens omfang. Den innsamlede dataen blir omfattende og når jeg som oppgaveskriver skal analysere dataen kan jeg ubevisst ta stillingen til informantens svar på grunn av den store mengden innsamlede data. Dette kan da føre til at viktig data blir oversett (Kvale, 1997). Nærheten som informantene og jeg får kan føre til at jeg mister min kritiske refleksjon. Jeg sier meg enig i alt som blir sagt og tør ikke å komme med kritiske spørsmål. Under intervjuet kan nærheten også påvirke informantens svar, og dette svekke den innsamlede dataen (Kvale, 1997). En annen svakhet kan være at informanten må forholde seg til en fremmed person og dette kan innvirke på hvilken informasjon informanten vil dele (Kvale, 1997).

4.5 Bakgrunn og utvelgelse av informanter

I prosessen med å finne informanter som kunne svare på min problemstilling ville jeg finne dommere som hadde erfaring og hadde opplevd både motgang og suksess. Jeg ønsket å ha med dommere som har dømt fotball i minimum fem år, og har dømt 4. divisjon senior herrer eller høyere som hoveddommer. Dette ønsket jeg på bakgrunn av at dommere som har dømt fotball på et høyt senior herrer nivå har følt suksess og motgang (MacMahon m.fl., 2007), noe som kan ha påvirket deres motivasjon både positivt og negativt. Det ble vurdert en mengde navn på dommere som kunne være aktuelle for å delta på bacheloroppgave. Jeg diskuterte

mulige informanter som kunne svare på min problemstilling med en god dommerkollega. På bakgrunn av disse samtalene og en vurdering over mulige informanter falt valget på fire dommere som jeg mener har kunnskap og kompetanse til å gi svar på problemstillingen.

Mitt valg av informanter vart gjort på bakgrunn av deres erfaringer som dommere. Alle informanter er Norske statsborgere og har hatt likt utgangspunkt i sin start på dommerkarrieren. Det var et ønske fra meg å ha en viss spredning i utvalget av dommere når det gjaldt erfarings- og kulturbakgrunn. I forhold til problemstillingen i oppgaven har hver informant kunnskap til å kunne svare på hvordan de bruker motivasjon til å motivere seg til å drive med fotballdommeryrket.

De fire dommerne som jeg kontaktet per telefon ble alle sammen med. Det var bare en som var litt skeptisk til å delta på grunn av personlig informasjon skulle utdeles i oppgaven, men etter at jeg hadde sendt et brev på e-post var også denne dommeren positiv til å delta i oppgaven. Jeg sendte et formelt brev per e-post til hver dommer som jeg kontaktet per telefon (Se vedlegg nr. 2).

I brevet som jeg sendte per e-post var jeg veldig tydelig på at det ikke er min oppgave å bedømme de som person og at jeg ikke var ute etter å sette personen i dårlig lys. Det vart gjort klart for hver enkelt dommer at de skal være helt anonym i oppgaven, og de ikke skal bli gjort til kjenne av meg. Informantene vart tydelig forklart at de kunne når som helst trekke seg fra oppgaven, og at jeg kun var ute etter å belyse motivasjonen til å drive med fotballdommeryrket.

Alle informantene har lang erfaring som dommer, og de har alle opplevd suksess og motgang, noe som kan ha påvirket deres motivasjon. Informantene har ulik bakgrunn både geografisk tilhørighet, sivil jobb og kvalifikasjon som dommer. En informant har høyere utdanning, en holder med høyere utdanning, en har generell studiekompetanse og en har yrkesrettet studiekompetanse. Jeg velger å redegjøre for dette fordi dette kan påvirke hvordan den enkelte informant svarer for seg. Videre har hver informant lik dommerutdanning, da denne er lik over hele landet. Forskjellen mellom informantene er hvor de er i dag på dommerstigen. Nedenfor er det en oversikt over informantene. På grunn av at det kan være mulig å identifisere dem, er det kun gitt en kort beskrivelse av hver enkelt. Jeg betegner informantene som dommer A, dommer B, dommer C og dommer D.

Dommer A:

Dommer i 30-årene. Har dømt fotball i 15 til 25 år. Dømmer i dag 3. divisjon senior herrer. Dommer har opplevd både opprykk og nedrykk i sinn karriere.

Dommer B:

Dommer i 30-årene. Har dømt fotball i 10 til 20 år. Dømmer i dag på elitenivå i Norge og er internasjonaldommer.

Dommer C:

Dommer i 30-årene. Har dømt fotball i 15 til 25 år. Dømmer i dag 5. divisjon senior herrer. Dommer har opplevd både opprykk og nedrykk i sinn karriere. Dommer har som hovedmål å bli tildelt 4. divisjon senior herrer igjen.

Dommer D:

Dommer i 20-årene. Har dømt fotball i 5 til 10 år. Dømmer i dag 3. divisjon senior herrer. Har opplevd både opprykk og nedrykk i sin karriere. Dommer har som hovedmål om å dømme elitenivå innen en 5 års periode.

4.6 Intervjuene

Før jeg gjennomførte intervjuene med de nevnte informantene utarbeidet jeg som nevnt en intervjuguide med utgangspunkt i min problemstilling.

Alle intervjuene opplevde jeg som et hyggelig møte med en dommerkollega, og ikke under noen av intervjuene følte jeg at jeg stilte pinlige eller for personlige spørsmål til informantene. Dette følte jeg var viktig for at jeg kunne skape den hyggelige sosiale atmosfæren som jeg var ute etter. Jeg hadde med meg intervjuguide på hvert intervju for å ha en ramme på intervjuet. Det var ikke et mål fra meg at guiden skulle følges slavisk, men heller skape en samtale mellom intervjuer og informant der jeg fikk de svarene jeg var på let etter og temaene vart belyst. Intervjuene vart tatt opp på lydbånd og i etterkant vart hvert opptak transkribert og slettet. Dette for å beholde anonymiteten til informantene.

I selve intervjuene vart deduktiv tilnærming brukt mot at jeg benyttet meg av idrettspsykologi teori, og prøvde da å rette svarene inn mot hvordan informantene oppfattet teorien. For at jeg skulle kunne sikre meg at svarene vart forankret i teorien vart det gjennomført et prøve intervju i forkant av de ordinære intervjuene. Dette er noe som Kvale (1997) anbefaler som en

metode for å sikre at intervjuer holder seg innenfor rammene som man selv har satt. Dette var et prøveintervju som jeg gjennomførte med studiekollega som har dømt fotball i to år. I dette intervjuet benyttet jeg meg av lydbåndopptaker for å forsikre meg om at utstyret var i orden. Videre fant jeg ut at det var noen spørsmål i intervjuguiden som omhandlet de samme temaene, og jeg så ingen hensikt med å benytte meg av dem. Det å gjennomføre prøveintervjuet gav meg den læringen jeg føler var nødvendig for å gjennomføre de ordinære intervjuene, og jeg legger ikke skjul på at intervjuene vart bedre og bedre for hvert intervju som vart gjort.

Noe jeg merket meg etter jeg var ferdig med intervjuprosessen var at det ble stor forskjell i lengdene på intervjuene. Et intervju varte i 40 minutt og et annet varte 150 minutt. Uansett føler jeg at selv om et intervju var 40 minutter kontra et som varte 150 minutter føler jeg at hver informant har fått tilstrekkelig med tid, og hver informant har fått belyst sin informasjon slik som de følte de kunne belyse den. Det eneste jeg kan tenke meg som er grunnen til at to av intervjuene hadde en tidsramme på under en time er at de to informantene ønsket å gå gjennom intervjuguiden i forkant av intervjuet, og de to andre ønsket det ikke.

4.7 Analyse

Når det skal gjennomføres en analyse av en samtale er målet å få et grunnlag for å studere informantenes meninger gjennom måten de opptrer og ordlegger seg på (Thagaard, 2002). For å sikre meg best mulig informasjon fra informantene ble intervjuene tatt opp på lydbånd. I etterkant ble hvert intervju transkribert og dette dannet da et grunnlag for å analysere og tolke svarene. I analysen var ønsket at informantenes tanker og opplevelser om motivasjon skulle belyses, og hvordan de bruker sin egen motivasjon til å finne drivkraften til å drive med fotballdommeryrket.

Analyseringen av intervjuene vart gjort over fire trinn, der det første trinnet var å høre på lydbåndet og skrive ned hva hver enkelt informant svarte på hvert spørsmål. I neste trinn kategoriserte jeg hvert spørsmål og tok ut essensen i informantens svar. I trinn nummer tre vart informantenes svar omgjort til svar i tabeller som omhandlet teorien. Her var det viktig å skille det vesentlige fra det uvesentlige. På grunn av mitt mål om å ha en hyggelig sosial samtale vart det noen svar som var uvesentlig i forhold til min problemstilling. Under trinn nummer fire sammenlignet jeg svarene og skrev det som nå er resultatkapittelet. Selve prosessen fra lydbånd til endelig resultat har jeg følt at har vært ryddig og en klar prosess.

Svarene er fylldige, og i forhold til en deduktiv tilnærming føler jeg at analysen har vært korrekt.

I forholdt til analysen av intervjuene er det viktig å få frem at hovedmålet har vært å belyse hva den enkelte dommere mener, og ikke om de har de samme meningene. Det skal være en sammenheng mellom spørsmål og svar, men det er viktig at hver enkelts dommers meninger blir belyst i oppgaven.

4.8 Validitet og reliabilitet

Innenfor kvalitativ metode dreier validitet om hvorvidt mine funn eller resultater reflekterer formålet med oppgaven og representerer den virkeligheten jeg er ute etter å fange inn (Thagaard, 2002). Det er mest hensiktsmessig å måle validitet ut i fra grader fremfor valid/ikke valid, dette fordi ingen oppgaver er feilfrie. Jeg har prøvd å påpeke punkter som kan være med på å svekke og styrke validiteten i min oppgave gjennom beskrivelsen av min metodiske fremgangsmåte. Dette er med på å styrke reliabiliteten som Thagaard (2002) definerer som *”kravet om etterprøvbarehet”*. Hun påpeker at dette er en stor utfordring ved bruk av kvalitativ metode, fordi det kan være både vanskelig å måle og evaluere resultatene (Thagaard, 2002).

Det at jeg selv har utformet min egen intervjuguide åpner for mulighetene for en viss etterprøvbarehet av denne oppgaven. Dette blir derimot vanskelig å gjøre grunnet praktiske forhold på bakgrunn av at intervjuene ble gjennomført hjemme hos informantene og at jeg brukte en deduktiv tilnærming (Thagaard, 2002). I følge Thagaard (2002) er det i denne sammenheng at reliabilitet i en kvalitativ oppgave er mindre viktig på grunn av min deduktive tilnærming. Dette begrunner hun med at oppgaver ikke nødvendigvis skal kunne gjentas, fordi jeg reflekterer virkeligheten på et gitt tidspunkt som med tiden kan forandres (Thagaard, 2002). Dette mener jeg er tilfellet i min oppgave på grunn av at det blir stilt strengere og strengere krav til fotballdommere (MacMahon m.fl., 2007).

5. Resultat og drøfting

SDT skiller mellom handlinger som dommerne utfører frivillig eller autonomt, og handlinger som utføres for mer eller mindre av ytre årsaker (Deci & Ryan, 1985). I forhold til dette har Deci & Ryan (1985) funnet ut hvordan mennesker kan finne motivasjon til å drive med idrett gjennom å dekke de grunnleggende behovene for å bli styrt av en indre glede i forhold til et selvbestemmelsekontinuum. I dette kontinuumet blir det vurdert hvordan forskjellige typer motivasjon leder til forskjellige typer handlinger av dommerne, og hvordan dommerne skal dekke de grunnleggende behovene (Deci & Ryan, 1985).

I forhold til selvbestemmelsekontinuumet blir det skilt mellom tre forskjellige typer for motivasjon. Dette er amotivation, extrinsic motivation og intrinsic motivation (Deci & Ryan, 1985).

5.1 Amotivation

Amotivation blir betegnet som at dommeren ikke er selvbestemt, og kan for eksempel få støtte i utsagnet ”vet ikke hvorfor en deltar som fotballdommer” (Deci & Ryan, 1985).

Resultatene viser at det er lite amotivation blant dommerne i oppgaven, men i løpet av dommerkarrieren har en av fire dommere opplevd motgang og dermed opplevd selv at de var lite motivert for å drive med fotballdømming.

Dommer C er den dommeren som har vist størst amotivation i sin dommerkarriere.

Dommeren har offisielt sluttet som dommer to ganger, men kommet sterkt tilbake begge ganger. Dommeren sier selv at den indre motivasjonen til å drive med fotballdømmeryrket har blitt svekket mange ganger. Dette mener dommeren fordi dommeren en person som fort kan bli dårlig likt på banen på grunn av dommerens dommerstil. Dette var et problem for dommeren i den tidlige fasen av karrieren, men i de senere år har dommeren fått en så stor ballast at nå tenker dommeren bare på seg selv. Grunnen til at dommeren har sluttet to ganger er nr 1. prestasjon i en kamp, og nr 2. familiære årsaker. Begge ganger har dommeren sluttet på egen vilje, og på det tidspunktet ment dommeren at det var en korrekt avgjørelse. Første gang dommeren sluttet var dommeren utenfor dommermiljøet i en fem måneders periode, og andre gang var dommeren ute i en hel sesong. Grunnen til at dommeren har startet med fotballdømmeryrket igjen var på grunn av at dommeren savnet miljøet og noe å bruke fritiden på. Dommeren legger og til grunn at muligheten til å utfordre seg selv gjennom fotballdømming var et stort savn.

”Jeg har sluttet med fotballdømming to ganger. Da sluttet jeg helt, og vurderte ikke å starte igjen med det første. Den første gangen jeg sluttet var på grunn hets fra en trener i lokal fotball. Dette gikk så hardt inn på meg at det svekket min egen motivasjon. Den andre gangen var det på grunn av familiære årsaker, og skulle jeg redde ekteskapet kunne jeg ikke dømme fotball. I de periodene jeg ikke dømte fotball følte jeg er savn i min hverdag, og etter en stund fant jeg motivasjonen til å starte igjen. At dette har resultert i en skilsmisse angrer jeg ikke på det. Jeg tror det var best for begge parter at vi skilte lag.” (Dommer C)

På bakgrunn av dommer C utsagn har dommeren følt seg lite motivert til å drive med fotballdømmeryrket, men funnet tilbake til sin egen indre motivasjon til å starte med fotballdømming igjen. Dommeren legger til grunn at muligheten til å utfordre seg selv er en motivasjonsfaktor i seg selv, og det er største faktoren til at dommeren driver med fotballdømming.

Sammendrag:

Når en dommeren er styrt av amotivation oppnår dommeren ikke de grunnleggende behovene for å bli styrt av en indre motivasjon (Deci & Ryan, 1985). I mine resultater er det ingen av dommerne på nåværende tidspunkt som er styrt av amotivation. At Dommer C har sluttet to ganger med dømming påvirker ikke dommerens satsning i dag. Dommeren legger til grunn at dommeren savnet etter å utfordre seg selv var den største grunnen til at dommeren startet igjen.

5.2 Extrinsic motivation

Extrinsic motivation er form for motivasjon som går over flere stadier og er med på å bestemme selvbestemmelsen til dommeren, som for eksempel; penger, ytre krav, skyldfølelse og ”viktig for meg” (Deci & Ryan, 1985).

I resultatene viser at to av fire dommere har skyldfølelse overfor seg selv på grunn av sin satsning på fotballdømming. Dommer A har skyldfølelse på grunn av at dommeren bruker mye tid borte fra partner og barn. Dommer B legger til grunn at satsningen kan ha hindret dommeren i å finne seg en partner å dele livet med. Dette på bakgrunn av at dommeren ikke har lyktes i å finne en partner som skjønner at dommeren bruker 150 – 200 dager i året på fotballdømming.

”I de siste årene har jeg blitt forelder til to små barn, og alle som har små barn vet at det er en fulltidsjobb i seg selv å ha små barn. Nå tar jeg en sesong av gangen, og vil familien at jeg skal bruke mer tid hjemme, gjør jeg det. Det er veldig gøy å drive med fotballdomming, men til syvende og sist er det familien som bestemmer om jeg skal fortsette eller ikke.” (Dommer A)

Dommer A er da på bakgrunn av sitt utsagn styrt av en ytre faktor som bestemmer om dommeren skal fortsette eller ikke. Sammen med de familiære årsakene og at dommeren slutter om dommeren mister sin rangering vil jeg si at dommer A er i høyeste grad styrt av ytre motivasjon til drive med fotballdommeryrket.

”På grunn av min satsning som dommer har jeg sett nødvendigheten av å velge bort noen ting i livet. Det ene er det å finne meg en partner å dele livet med. Jeg har hatt kjærester samtidig som jeg har vært dommer, men det er veldig få som skjønner at en skal bruke 150 – 200 dager i året på fotball, og dette har hindret meg i å finne en person og dele livet med.” (Dommer B)

Skyldfølelsen som dommer B viser er savnet etter å dele livet med noen. Dette er en ytre faktor som styrer dommerens motivasjon. Dommeren legger til grunn at dommeren ikke har funnet seg en partner på grunn av satsningen, men på tross av. Dommeren sier også at det ikke skal skyldes på satsningen, men dommeren ser på det som kjedelig at kanskje dommeryrket har noen av skylden.

Dommer A mener at kvinnefotball er lite motiverende for dommerens motivasjon. Dette fordi dommeren mener at kvinnefotball er lite underholdene, og det gir ikke dommeren nok spenning til å gjennomføre de kampene. Kommer dommeren seg unna de kampene med å for eksempel melde forfall, gjør dommeren det.

”Jeg har gitt beskjed til kretsen at jeg helst bare vil ha herre kamper. Dette fordi jeg mener kvinnefotball er kjedelig. Noen kvinnekamper blir det i løpet av en sesong, men da gjennomføres kampene i treningsmodus.” (Dommer A)

Dommer A sier videre at skal dommeren motivere seg til å drive med fotballdommeryrket trenger dommeren kamper som gir dommeren utfordringer, og det mener dommeren at dommeren ikke får gjennom å dømme kvinnefotballkamper. Dommeren legger til grunn at dommeren ikke blir demotivert av dømme kvinnefotball, men det styrker ikke motivasjonen heller.

Dommer B trekker frem en historie der dommeren vart oppnevnt til å dømme en nedrykkskamp i eliteserien mellom to svake lag. Dette var i en periode dommeren hadde gjennomført mange internasjonale kamper og toppoppgjør i Norge. Dette førte da til at dommeren følte seg overkvalifisert for oppgaven, og gikk ut på banen med en liten vilje til å gjøre en bra jobb. Dommeren legger til grunn av motivasjonen var på bunn, og hadde ikke lyst til å gjennomføre kampen. Selve kampen vart gjennomført etter dommerens egen mening på en svært dårlig måte, og lagene fikk ikke den dommeren de fortjente.

”I denne kampen følte jeg meg overkvalifisert for å gjennomføre en nedrykkskamp mellom to svake lag i eliteserien. Jeg hadde dømt i en rekke gode kamper som gav meg utfordringer over en periode, og var ikke fornøgd med å bli oppnevnt til denne kampen. Motivasjonen var helt på bunn, og det var ikke til hjelp at jeg måtte bruke tre dager på å reise til og fra byen kampen gikk i. Dette svekket min prestasjon, og jeg tenkte at dette var en dritt kamp. I etter tid har jeg angret på måten jeg mistet motivasjonen til å gjennomføre kampen. Nå har jeg funnet ut at uansett hvilken kamp det er fortjener hvert lag en dommer som yter maksimalt og gjør sitt beste. Etter denne situasjonen har jeg aldri følt meg overkvalifisert for en oppgave. Jeg er for glad i hobbyen min til å gjøre det.” (Dommer B)

Dommeren sier at denne kampen var et vendepunkt i dommerens motivasjon til å drive med fotballdømmeryrket. Det å se på seg selv som overkvalifisert til en kamp på Norges høyeste fotballnivå er noe dommeren ikke er stolt over. Fotball skal være gøy og ikke kjedlig. Da mener dommeren det ikke er heldig å bryte seg ned på grunn av en kamp når dommeren kan finne gleden med fotball i hver kamp.

Resultatene viser videre at to av fire dommere (dommer C og D) ser på pengene de tjener gjennom fotballdømmingen som en viktig faktor for at de driver med fotballdømming. Dommer D sier riktig nok at i hovedsak ikke ser på økonomien som en ledende faktor for at dommeren driver med dommeryrket, men grunnet en presset studentøkonomi ser seg nødvendig til å dømme flere kamper i uken fordi man trenger penger for å leve. Dommer C bruker de pengene dommeren tjener til ferier og hygge. Dette ser dommeren på en god motivasjonsfaktor til å dømme fotball, og det er en god ekstra inntekt for seg selv og familien.

”Penger er ikke hovedgrunnen til at jeg dømmer fotball, men på grunn av sivil jobb gir dette meg en mulighet til å spandere på meg en fin ferie og annen hygge som jeg ikke kunne fått til uten at jeg drevet med fotballdommeryrket. Jeg ser på den ekstra inntekten som en fin ekstra inntekt.” (Dommer C)

Dommer C er etter min oppfatning da styrt etter en ytre faktor som tilsier at dommeren bruker pengene han tjener på dommeryrket til å spandere på seg ferier og hygge som dommeren ikke hadde fått til med sin vanlige inntekt fra sivilt yrke. Dommeren legger til grunn at det ikke er økonomien som motiverer dommeren til å dømme fotball, men derimot er det en glede for dommeren at hobby er med på å gi tilbake noe til familien.

Den yngste av dommerne, dommer D, er student på høgskolenivå og for dommer D er pengene som dommeren tjener gjennom dømming viktig for dommeren. Dette mener dommeren på bakgrunn av at det å være student i dagens samfunn tilsier en dårlig økonomi, og pengene som blir tjent for dommeren gjennom dommeryrket gjør at dommeren slipper å ta studielån, og det ser dommeren på som en fordel.

”På grunn av at jeg er student er pengene jeg får gjennom dømmingen viktig. Jeg dømmer i hovedsak ikke for pengene, men de kommer svært godt i students budsjett. Min egen motivasjon for dømmingen for fotballdommeryrket er mer rettet inn mot det å konkurrere, men det hjelper at jeg slipper å ta studielån fordi jeg dømmer fotball.” (Dommer D)

Det at dommer D ikke ser seg nødvendig til å ta studielån er en motivasjonsfaktor for dommer D. Dommeren får da muligheten til å gjennomføre studier på høgskole nivå så å si gratis, og at dette motiverer dommeren videre til å gjennomføre en mastergrad.

Målsetninger er viktig for at dommerne ikke skal gå seg lei av hva de holder på med. Gould (2010) mener at spesifikke og klare mål er bedre en ”gjør så godt du kan” mål, eller å ikke ha mål i det hele tatt. Resultatene viser at hver dommer har klare mål med dommeryrket, men det er klare sprik i forhold til hva den enkelte dommer har som hovedmål. For eksempel er hovedmålet til dommer C opprykk til 4. divisjon senior herrer, og dommer D har en fem års plan på å nå eliteserien som hoveddommer.

”Jeg har et klart mål om å nå eliteserien innen en fem års periode som hoveddommer. Jeg legger heller ikke skjul på at selve drømmen med fotballdømmingen er en dag å dømme Champions League fotball.” (Dommer D)

Når dommer D har klare mål om å nå eliteserien har dommer A mål om å beholde sin rangering. Som dommer A selv legger til grunn spiller alderen inn og ødelegger for eventuelt opprykk, men så lenge dommer A holder seg i den divisjonen dommer A er nå er motivasjonen på topp.

I forhold til målsetninger viser resultatene at dommer B har som hovedmål om å holde sin rangering internasjonalt, men her stopper alle målsetninger. Dette er på grunn av at dommer B er et konkurransemenneske og ikke vil fortelle sine mål til noen, for gjør dommer B det og ikke når målene sine, føler dommer B selv at dommer B har tapt og sviktet seg selv.

”Setter jeg meg mål er det i hovedsak kortsiktige og ikke langsiktige. Dette fordi jeg er et konkurransemenneske, og jeg liker å vinne. Setter jeg meg langsiktige mål og forteller dette til noen, og jeg ikke når dem, føler jeg at jeg har tapt og sviktet meg selv. Derfor føler jeg at kortsiktige mål er best for meg.” (Dommer B)

Gould (2010) mener at det er viktig med mål i en moderat vanskelighetsgrad men realistiske mål, men det legges også til grunn at målsetninger er individuelle og det er opp til hver enkelt utøver hvordan man velger å bruke dem. Så isolert sett viser resultatene til at målsetninger er en viktig faktor for at de kan motivere seg til å drive med fotballdømming.

Tre dommere (B, C og D) legger til grunn at dommeryrket er en konkurranse på lik linje med andre konkurranseidretter. Hver dommer kjemper om opprykk og de gode kampene. Dommer B viser til at dommer dommer B kvartfinaler, semifinaler eller finaler er dette med på vise resten av dommerfamilien at dommer B jobber rett, dette styrker faktoren ytre motivasjon. Dommer C mener et eventuelt opprykk er med på å bevise at dommer C er kvalifisert for oppgaven og dommer C jobber mot et eventuelt opprykk til 4. divisjon. Dommer C viser da til at et opprykk er en ytre faktor som vil gi dommer C en indre motivasjon.

”Jeg ser på fotballdommeryrket som en mulighet til å konkurrere. For meg er dømming en konkurranseidrett og mennesker som ikke skjønner seg på dommeryrket vet ikke at innad i dommermiljøet er det hard konkurranse om plassen.” (Dommer D)

Dommer D legger her til grunn at dommer D er et konkurransemenneske og at det er liten kjennskap utenfor dommermiljøet at det er stor konkurranse om plassene oppover i systemet. Dommer D mener at ved opprykk og mulighetene for å dømme de gode kampene vil dette gi dommer D en ytre motivasjon som igjen gir han drivkraften til å styrke sin indre motivasjon til å drive med fotballdømming.

Dommer A er den dommeren som legger minst til grunn at dommer A blir påvirket av ytre faktorer. Dommer A har slått seg til ro med at det ikke blir opprykk på grunn av alder, og er fornøyd der dommer A er.

”Jeg øynet mulighetene for eliteserien når jeg startet å klatre i divisjonssystemet som ung dommer, men slo fra meg tanken da jeg valgte å satse på studier. Jeg har da slått meg til ro med tanken, og er meget fornøyd der jeg er nå.” (Dommer A)

Med dette utsagnet styrker det dommer A sine meninger om at dømmingen er en hobby som dommer A brenner for, og legger til grunn at de beste tilbakemeldingene dommer A får er fra personer som ikke har noe med dømmingen å gjøre. Dette kan for eksempel være spillere, trenere, tilskuere, kioskdamer osv. Da får dommer A en ytre faktor som er med på å styrke hans indre motivasjon (Deci & Ryan, 1985).

I forhold til ytre motivasjon viser resultatene at alle fire dommerne verdsetter ros fra spillere, trenere, kollegaer. Dommer B setter og stor pris på ros som kommer gjennom media. Når en dommer får ros fra andre kommer det i hovedsak på grunn av gode prestasjoner som er gjort av den enkelte dommer, og ytre motiverende faktorer er med på å påvirke den indre motivasjonen (Deci & Ryan, 1985).

”Jeg mener at det å føle mestring for oppgaven vil si det samme som å føle seg kompetent for oppgaven. Dømmer jeg en bra kamp og får gode skussmål tilbake fra spillere, trenere og veiledere vil jeg føle at jeg mestrer oppgaven, og dette er med på å motivere meg videre til å dømme fotball.” (Dommer C)

Å føle seg kompetent og føle mestring av oppgaven er et sentralt tema for alle dommerne, og en del av de grunnleggende behovene. Følelsen av mestring gjennom ros er med på å bevisstgjøre hver enkelt at de har klart oppgaven og dermed er kompetente, og det er en ledende faktor inn mot en ytre motivasjon som igjen påvirker den enkeltes indre motivasjon (Deci & Ryan, 1985).

Sammendrag:

Resultatene viser at to av dommerne (A og B) har skyldfølelse for at dommeryrket svekker familielivet. Der også dommer B føler at dommeryrket har hindret dommer B i finne seg en partner å dele livet med. Dommer B legger til at dommer B ikke angrer på å ha satset på dommerkarrieren da dette har gitt dommer B utfordringer til å utvikle seg selv. Dommer C og

D legger til grunn at pengene de får gjennom dømmingen er en motivasjonsfaktor, men det ikke er hovedgrunnen til at de dømmer fotball.

Resultatene viser videre at tre av dommerne (B, C og D) ser på dommeryrket som en konkurranseidrett som gir dem svar på om de mestrer oppgavene de blir satt til, på bakgrunn av eventuelle opprykk og tildeling av ”de gode kampene”. Dommer D har gjennom sitt virke som dommer funnet ut at det er lite kjennskap utenfor dommermiljøet at det er hard konkurranse om plassene oppover i systemet, og dommer D konkurrerer med andre dommere om eventuelle opprykk. Dette er noe dommer D vil bevisstgjøre for andre mennesker innenfor fotballmiljøet. Dette på bakgrunn av at dommer D har sett seg lei på lite ros fra ledere og media. Dommer D etterlyser mer fokus på dommerrollen. Dommer A er den dommeren som ikke bryr seg om et eventuelt opprykk. Dette på bakgrunn av at dommer A har slått seg til ro med at dommer A ikke har muligheten til opprykk, og heller tar til seg rosen dommer A får fra andre mennesker med et smil og styrker heller sin egen indre motivasjon til å drive med fotballdommeryrket. Videre er målsetninger et viktig tema for dommerne, men her er det klare skilnader i hvordan hver enkelt dommer bruker målsetninger til å motivere seg selv til å drive med fotballdømmingen. To dommere (A og B) har mål om å holde sin rangering og de to andre (C og D) har mål om opprykk. Målsetninger er individuelt og det er opp til hver enkelt dommer om hvordan de skal bruke dette for å motivere seg selv. Dommer D, som er den yngste dommeren har et klart mål om å nå eliteserien innen en fem års perioden. Dette ser jeg på som et tegn på at denne dommeren er en målbevist konkurranseutøver og målene dommer D setter seg er oppnåelige om dommer D selv vil.

5.3 Intrinsic motivation

Intrinsic motivation er motivasjon som er styrt av indre glede for det man holder på med. Dommerne er selvbestemte, og driver med fotballdømming på grunn av egen vilje (Deci & Ryan, 1985).

Resultatene viser at tre av fire dommere bruker utfordringene de får gjennom fotballdømmingen til å motivere seg selv til å drive med dommeryrket. Dette kan være utfordringer som fysiske krav, teoretiske krav, sosiale krav osv. Hver enkelt dommer svarer forskjellig på hva de legger i det å motivere seg selv til å drive med dømming, men det er klare likhetstrekk selv om en dommer er internasjonal dommer kontra en dommer som er bredde dommer. Begge legger til grunn at dømmingen er med på å motivere dem til å holde seg i god fysisk form grunnet kravene som blir stilt til dem. Andre momenter som er med å

motivere dommerne til å drive med fotballdømmingen er at det blir gitt noe tilbake til idretten som man er så glad i. Dette er med på å styrke den indre motivasjonen og det gir følelsen av yrkesstolthet.

Dommer A trekker frem at dømmingen gir dommer A følelsen av at dommer A gir noe tilbake til fotballen. Fotball har vært nært dommerens hjerte siden tidlig alder og hvert med på å forme dommer A som person. Når dommer A ikke kunne spille mer føler dommer A at som dommer kan dommer A gi noe tilbake.

”... jeg føler at fotballdømmingen gir meg noe, og jeg føler selv at dømmingen er med på at jeg kan yte innen et idrettsmiljø samtidig som jeg kan gi noe tilbake til fotballmiljøet som jeg er så glad i.” (Dommer A)

Dommeryrket er en utsatt hobby. Alle som bidrar som dommer blir utsatt for prøver som skal takles i forhold til regler og retningslinjer (NFF s.a.). Det er da viktig at hver enkelt dommer har tiltro til sine egne ferdigheter om hvordan man opptrer på banen. Resultatene viser her at hver dommer har klare meninger om at de brenner for hobbyen sin. Det er ikke nødvendig å drive med en hobby som man ikke liker, og det er veldig viktig med yrkesstolthet (Duda & Treasure, 2010).

”... dømmingen er med på å gi meg en indre glede, jeg brenner for hobbyen min. Det å være litt sjef, og finne lysten til å drive med dømming motiverer meg. Dette er selvsagt en motivasjon i seg selv.” (Dommer B)

Hver dommer som har vært med i oppgaven understreker at de brenner for hobbyen sin. Det legges til grunn at de ikke hadde holdt på med dømmingen om det ikke var for en indre glede om å bidra til at fotballmiljøet skal ha dyktige og gode dommere. Dommer A forteller at dommer A verdsetter hobbyen sin like mye som sitt eget yrke, og drar fotballdømmingen inn mot yrkesstolthet. *”...jeg har yrkesstolthet, og ser på dømmingen som en hobby med stolthet...” (Dommer A)*. Det å ha yrkesstolthet for dømmingen er en viktig faktor for at hver enkelt dommer skal kunne motivere seg til å drive med dommeryrket, og har en dommer fotballen som en hobby må man kunne finne den indre gleden i seg selv til å drive med fotballdømming. Da mener hver dommer at for å kunne finne den indre gleden, og understreke at de brenner for hobbyen sin, er det viktig for dem å være kvalifisert og kompetent for oppgaven.

”Det er viktig for meg å vite at jeg er god nok for de kampene jeg blir tildelt. Sammen med å vite at jeg er kvalifisert og kompetent for oppgaven. Da vil jeg kunne føle mestring, og da dra dette med meg videre inn mot å motivere meg til trening og fremtidige kamper.” (Dommer D)

Dommer D legger til grunn at for at dommer D skal kunne motivere seg for å drive med fotballdømming er det viktig for dommer D at han føler seg kvalifisert og kompetent for oppgaven. Da vil dette kunne understreke dommerens mening om at dømmingen er en hobby dommer D brenner for, og at dette gir dommer D rom til å utvikle seg videre som dommer og person. Dommer D har en stor motivasjon for å jobbe seg videre oppover i divisjonssystemet. Selv om dette vil gi dommer D en ytre belønning og en motivasjon som er styrt av andre, er dommerens egen indre motivasjon for å bli best mulig så stor at dette gir dommer D en indre motivasjon til å drive med fotballdommeryrket.

”Jeg skal bli best mulig som dommer. Mitt hovedmål er å dømme Tippeligaen. Jeg legger heller ikke skjul på at min drøm er en gang å være landets beste dommer, og få muligheten til å dømme internasjonalt. For å nå dette har jeg en stor indre motivasjon for å nå målsettingen gjennom hardt arbeid med meg selv.” (Dommer D)

Som oppgaveskriver som skal legge teorien til grunn vil jeg ikke si det er feil at dommer D bruker ”jaget” om å rykke oppover i divisjonssystemet som en motivasjonsfaktor. Jeg mener at dette er opp til hver enkelt dommer å finne ut hva som motiverer han.

Videre sier hver dommer at vennskapene som de har fått gjennom fotballdommeryrket er med på å gi dem en sosial støtte og dette vil videre gi dem motivasjon til å drive med dømming (Deci & Ryan, 1985). Dommer B er veldig tydelig på at sosiale støtten dommer B får gjennom sine kollegaer og venner er med på å motivere dommer B til å bruke mange dager i året på fotball.

”Hadde jeg ikke blitt dommer, hadde jeg ikke blitt kjent med alle de fantastiske menneskene jeg har blitt kjent med. Det lille minuset er at alle bor på forskjellige plasser, men da vet jeg å verdsette hvert minutt jeg får med dem. Jeg gleder meg stort til hver gang til jeg skal ut å reise med mine kollegaer, da blir jeg som en liten unge, og har sommerfugler i magen. Det er mange tårer som har blitt felt etter ent mesterskap og kamper, men vi vet godt at det ikke er lenge til vi skal møtes igjen.”

(Dommer B)

Dommer B sier videre at dette gir dommer B en stor indre motivasjon til å drive med fotballdommeryrket. Venner er viktig for dommer B, den sosial støtten som de skaper er med på å gi en dommer B en stor indre motivasjon til å motivere seg til å trene og gjennomføre gode kamper, slik at det blir flere mesterskap og kamper med sine venner.

Dommer A og dommer C er og veldig tydelig på at de har fått seg mange gode venner gjennom dommeryrket. Dette er da med på å gi dem den sosiale støtten til å fortsette som dommere. De vet at de alltid har noen å støtte seg på, og at det ikke er farlig å ta en telefon til en dommerkollega og venn om det er noe de har på hjertet. Som dommer A sier det *”...fotballdommervenner som jeg møter på kamper er med på å motivere meg til å drive med dette yrket.”* Dette understreker de to dommernes utsagn om sosial støtte.

Sammendrag:

Alle de involverte dommerne har en stor indre motivasjon for å drive med fotballdommeryrket. Dette styrker min tro som oppgaveskriver at for å drive med dommeryrket må du ha en stor indre glede for å drive med fotballdommeryrket.

Videre viser resultatene at tre av dommerne (B, C og D) bruker utfordringene de får gjennom dømming til å motivere seg, og når de føler at de mestrer utfordringene føler de seg kompetente og kvalifiserte for oppgaven. Videre legger hver enkelt dommer til grunn at de brenner for hobbyen sin og har en yrkesstolt for det de holder på med. Dommerne driver med dømming fordi at de føler at de gir noe tilbake til fotballen som de er så glad i, og mestrer de oppgavene, er dette med på å gi en indre glede som motiverer dem mer til å holde på dømmingen.

Sosial støtte er viktig for hver dommer. Spesielt for dommer B som bruker den sosiale støtten dommer B får fra kollegaer og venner til å motivere seg videre til å drive med fotballdømming. Dommer A og C bruker også mye av kontakten med andre dommere til å

motivere seg til å drive med dette yrket. Motivasjonen for å drive med dømming er at de da får en støtte fra andre uansett hva som skjer.

5.4 Grunnleggende behov

De grunnleggende antagelsene av SDT er at individ som frivillig deltar i en aktivitet vil oppleve mer positive konsekvenser enn de som er mindre autonome. I hvilken grad en utøver har mer eller mindre selvbestemte årsaker til å delta i idrett er avhengige av hans grad av tilfredsstillelse av grunnleggende behov. I følge Deci & Ryan (1985) er dette kildene til grunnleggende behov:

- Behov for å føle seg kompetent.
- Behov for å føle seg autonom.
- Behov for å føle samhørighet med andre.

Når utøveren når disse behovene er det forventet å se større grad av selvbestemmelse, investering og velvære. Dette er med på å oppfylle behovene for kompetanse, samhørighet og autonomi, som igjen er med på å påvirke utøverens psykologiske, følelsesmessige og fysiske helse, i tillegg til å påvirke kvaliteten til dommerens motivasjon. (Deci & Ryan, 1985)

Resultatene viser at hver dommer som er intervjuet i oppgaven oppfylder de grunnleggende behovene og dermed er styrt av en indre glede for å drive med fotballdommeryrket. En dommer (dommer A) føler seg til tider overkvalifisert når dommer A dømmer kvinnefotball. Dommer A oppfylder de grunnleggende behovene, men er til en viss grad styrt mer av ytre motivasjon på grunn av at dommer A mener det er unødvendig at dommer A dømmer kvinnefotball. Dommer A har yrkesstolthet for dommeryrket, derfor oppfylder han de grunnleggende behovene.

Dommer B, C og D viser svært stor autonomi og er derfor da styrt av indre motivasjon for å drive med dommeryrket. Behovet for å føle samhørighet med andre er noe alle de involverte dommerne legger til grunn er viktig for at de driver med dommeryrket. Dommer B viser til at dommer B ikke hadde sett seg nødvendig å bruke 100 til 150 reisedøgn i året om det ikke hadde vært for vennene dommer B reiser på kamper nasjonalt og internasjonalt med.

Jeg kan da oppsummere med at hver dommer i oppgaven oppfylder de grunnleggende behovene og er styrt av en indre motivasjon for dommeryrket.

6. Sammenfattende oppsummering

Sammenfattende oppsummering av oppgavens problemstilling:

Amotivation: Dommerne C har vurdert å slutte med dømming på grunn av hets fra trenere eller spillere. Dommer C var nærmest å slutte, men sier at savnet etter å utfordre seg selv var den største grunnen til at startet igjen. Å være amotivation vil si at dommeren ikke er selvbestemt, og vet ikke hvorfor enn driver som dommer (Deci & Ryan, 1985). Jeg vil på bakgrunn av mine resultater si at dette ikke er tilfelle for noen av mine informanter.

Extrinsic motivation: For å oppfylle de grunnleggende behovene i SDT er det viktig og ikke føle seg overkvalifisert. Resultatene viser da at dommer A føler seg overkvalifisert når han dømmer kvinnefotball. Dette svekker dommer A i forhold til SDT, men videre viser dommer stor autonomi at han er styrt av en indre glede for dommeryrket.

Resultatene viser videre at to av dommerne (A og B) har skyldfølelse for at dommeryrket har svekket eller svekker familielivet. Der mener også dommer B at dommeryrket har hindret dommer B i å finne seg en partner. Det legges til at dommer B mener at dommer B ikke angrer på at dommer B har satset på dommeryrket grunnet mulighetene til å oppleve verden og muligheten til å utvikle seg selv. Dommer C og D legger til grunn at pengene de får gjennom dømmingen er en motivasjonsfaktor, men det ikke er hovedgrunnen til at de dømmer fotball.

Resultatene viser videre at tre av dommerne (B, C og D) ser på dommeryrket som en konkurranseidrett som gir dem svar på om de mestrer oppgavene de blir satt til på bakgrunn av eventuelle opprykk og tildeling av ”de gode kampene”. Dommer D har gjennom sitt virke som dommer funnet ut at det er lite kjennskap utenfor dommermiljøet at det er hard konkurranse om plassene oppover i systemet, og dommer D konkurrerer med andre dommere om eventuelle opprykk. Dette er noe dommer D vil bevisstgjøre for andre mennesker innenfor fotballmiljøet. Dette på bakgrunn av at dommer D har sett seg lei på lite ros fra ledere og media. Dommer D etterlyser mer fokus på dommerrollen. Dommer A er den dommeren som ikke bryr seg om et eventuelt opprykk. Dette på bakgrunn av at dommer A har slått seg til ro med at dommer A ikke har muligheten til opprykk, og heller tar til seg rosen dommer A får fra andre mennesker med et smil og styrker heller sin egen indre motivasjon til å drive med fotballdømmingen. Videre er målsetninger et viktig tema for dommerne, men her er det klare skilnader i hvordan hver enkelt dommer bruker målsetninger til å motivere seg selv til å drive med fotballdømmingen. To dommere (A og B) har mål om å holde sin

rangering og de to andre (C og D) har mål om opprykk. Målsetninger er individuelt og det er opp til hver enkelt dommer om hvordan de skal bruke dette for å motivere seg selv. Dommer D som er den yngste dommeren har et klart mål om å nå eliteserien innen en fem års perioden. Dette ser jeg på som et tegn på at denne dommeren er en målbevist konkurranseutøver og målene han setter seg er oppnåelige om han selv vil.

Extrinsic motivation er en form for motivasjon som går over flere stadier og er med på å bestemme selvbestemmelsen til dommeren, som for eksempel; penger, ytre krav, skyldfølelse og ”viktig for meg” (Deci & Ryan, 1985). På bakgrunn av teorien og resultatene vil jeg kunne påstå at alle dommerne ikke i hovedsak er styrt av ytre faktorer, men det skal legges til at dommer A og B har skyldfølelse for familielivet, og dommer C og D er fornøgd med pengene de tjener gjennom dømmingen. Dommer B, C og D er og veldig glad i å konkurrere, og mulighetene for gode kamper og eventuelle opprykke motiverer dem til å drive med fotballdømmeryrket.

Intrinsic motivation: Alle de involverte dommerne har en stor indre motivasjon for å drive med fotballdømmeryrket. Dette styrker min tro som oppgaveskriver at for å drive med dommeryrket må du ha en stor indre glede for å drive med fotballdømmeryrket. Videre viser resultatene at tre av dommerne (B, C og D) bruker utfordringene de får gjennom dømming til å motivere seg, og når de føler at de mestrer utfordringene føler de seg kompetente og kvalifiserte for oppgaven. Dette vises til at hver enkelt dommer brenner for hobbyen sin og har en yrkesstolt for det de holder på med. Dommerne driver med dømming fordi at de føler at de gir noe tilbake til fotballen som de er så glad i, og mestrer de oppgavene, er dette med på å gi en indre glede som motiverer dem mer til å holde på dømmingen. Sosial støtte er viktig for hver dommer. Spesielt for dommer B som bruker den sosiale støtten dommer B får fra kollegaer og venner til å motivere seg videre til å drive med fotballdømming. Dommer A og C bruker også mye av kontakten med andre dommere til å motivere seg til å drive med dette yrket. Motivasjonen for å drive med dømming er at de da får en støtte fra andre uansett hva som skjer.

Intrinsic motivation er en indre motivasjon som er styrt av indre glede for det man holder på med. Dommerne er selvbestemte, og driver med fotballdømming på grunn av egen vilje (Deci & Ryan, 1985). På bakgrunn av teorien og svarene til informantene vil jeg kunne si at hver enkelt dommer er styrt av en indre glede for å drive med fotballdømmeryrket.

Grunnleggende behov

På bakgrunn av den innsamlede dataen og resultatene oppfyller hver involvert dommer de grunnleggende behovene, selv om at dommer A føler seg overkvalifisert når dommer A dømmer kvinnefotball.

Hver dommer oppfyller behovet for å føle seg kompetent. Alle dommerne legger til grunn at når de mester oppgaven føler de seg kompetente og kvalifiserte for oppgaven. Resultatene viser videre at samhørighet med andre mennesker er veldig viktig for at de skal motivere seg for å drive med fotballdommeryrket. Hver dommer viser også svært stor autonomi, og da oppfyller hver dommer de grunnleggende behovene og er svært indre motivert til å drive med fotballdommeryrket.

Tilleggs oppsummering: Etter hvert intervju vart det diskutert med hver enkelt informant om det kunne gjøres mer og bredere forskning innen dommerens motivasjon. Det kom frem at dette var noe hver enkelt informant støttet, og det kunne blitt gjort en mer omfattende undersøkelse. Hver informant la til grunn at å bare bruke fire informanter for komme frem til et svar på problemstillingen var litt snevert. Dette er noe jeg støtter, og jeg håper at jeg vil kunne få muligheten til å gjøre en bredere forskning på dette feltet.

En annen problemstilling som ble diskutert, men som er mer rettet inn mot internasjonale dommere, UEFA og FIFA, var hvorfor er det dommere fra små fotballnasjoner og fotballigaer som dømmer de store kampene i internasjonale mesterskap. Dette er også en problemstilling som jeg som oppgaveskriver ser på som meget interessant.

Jeg håper selv at det er meg som forsker på de nevnte problemstillingene, men det vil bare tiden vise.

Referanser

Baldwin, C. (2008). You`re kidding Ref! Pre and Post Game Stress Levels amongst Referees and Match Officials: An Australian Perspective. *Proceedings of the second international colloquium on leisure and tourism*. Chiang Mai, Thailand. ICTL.

Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum.

Duda, J. L. & Treasure, D. C. (2010). Motivational Processes and the Facilitation of Quality Engagement in Sport. I J. M. Williams (Red.). *Applied Sport Psychology – Personal Growth to Peak Performance*. (6. utg., s. 59-80). New York: The McGraw-Hill Companies.

Gould, D. (2010). Goal Setting for Peak Performance. I J. M. Williams (Red.). *Applied Sport Psychology – Personal Growth to Peak Performance*. (6. utg., s. 201-220). New York: The McGraw-Hill Companies.

Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

MacMahone, C., Helsen, W. F., Starkes, J. L. & Weston, M. (2007). Decision-Making skills and deliberate practice in elite association football referees. *Journal of Sport Sciences*, 25(1), 65-78.

Norges fotballforbund. (s.a.). *Vegard Rønneid Erikstad*. Lokalisert på <http://www.fotball.no/utdanning-og-kompetanse/dommer/breddedommer/dompperpyramiden/>

Thagaard, T. (2002). *Systematikk og innlevelse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Vedlegg

1. Intervjuguide
2. Brev sendt til dommer før intervjuet
3. Samtykke erklæring

Intervjuguide

- Kort presentasjon av meg
- Kort gjennomgang av informasjonsskrivet.
- Kort informasjon av tenkt intervjuforløp og bruk av båndopptager.

Hvor lenge har du dømt fotball?

Hvor mange kamper dømmer du på en sesong?

Hva er målet ditt med fotballdømming?

Hva motiverer deg til å drive med fotballdømming?

Hvorfor har du valgt å satse som fotballdommer?

Nevn minst tre viktige grunner til at du dømmer fotball?

Hva mener du er positivt med dommeryrket?

Hva mener du er negativt med dommeryrket?

Hva er det mest utfordrende med dommeryrket?

Har du noen gang vurdert å slutte å dømme fotball?

Er det viktig for deg å føle deg kvalifisert til de kampene du blir oppnevnt til?

Er mestring av oppgavene en motivasjonsfaktor, i så fall hvordan?

Har fotballdømming sosial betydning for deg, eventuelt hvordan?

Hei,

Jeg vil starte med å takke deg for at du har sagt ja til å delta som intervjuobjekt på min bacheloroppgave. Dette blir spennende og jeg håper du er klar for å hjelpe meg til å få svar på mine spørsmål.

Problemstillingen som jeg vil få svar på er: hva er drivkraften og motivasjonen til at fotballdommere dømmer fotball?

Denne oppgaven skal publiseres, og du er helt anonyme gjennom hele oppgaven. Jeg ber deg på bakgrunn av mine skrivevansker om å bruke lydopptak. Dette lydopptaket vil bli transkribert, som betyr at lydopptaket vil gå gjennom en prosess som gjør at ingen vil kunne kjenne igjen dere i lydopptaket.

Jeg legger ved spørsmål som jeg vil bruke i intervjuet og samtykke-erklæring.

Intervjuet vil ta ca 1 time.

SAMTYKKE-ERKLÆRING

Jeg bekrefter med dette at jeg har lest informasjons e-posten om prosjektet: ” hva er drivkraften og motivasjonen til at fotballdommere dømmer fotball? med Karl-Fredrik Velle som prosjektleder. Jeg gir mitt samtykke til å delta på prosjektet og deltar på de vilkår som er gitt i informasjons e-posten.

Dette innebærer at jeg besvarer dette intervjuet med min kunnskap om fotballdømming, og jeg vil hjelpe Karl-Fredrik Velle til å få svar på sin problemstilling.

Jeg gir og min samtykke til Karl-Fredrik Velle om bruk av lydopptak under intervjuet. Lydopptaket skal transkriberes etter opptak. Dette vil si at opptaket vil bli anonymisert og jeg vil ikke bli gjort til kjenne.

Jeg er klar over at deltakelsen er frivillig og at jeg kan trekke meg når som helst samtidig som alle opplysninger om meg blir slettet. I fordypningsoppgaven blir det ikke gitt opplysninger som kan føres tilbake til meg.

.....

Dato, underskrift (deltaker)

.....

Dato, underskrift (prosjektleder)